

skládkovanie a spaľovanie odpadov

„Nededíme Zem po svojich predkoch,
ale si ju požičiavame od svojich detí.“
Antoine de Saint-Exupéry

MÁME NA VÝBER, AKÚ CHCEME BUDÚCNOŠŤ

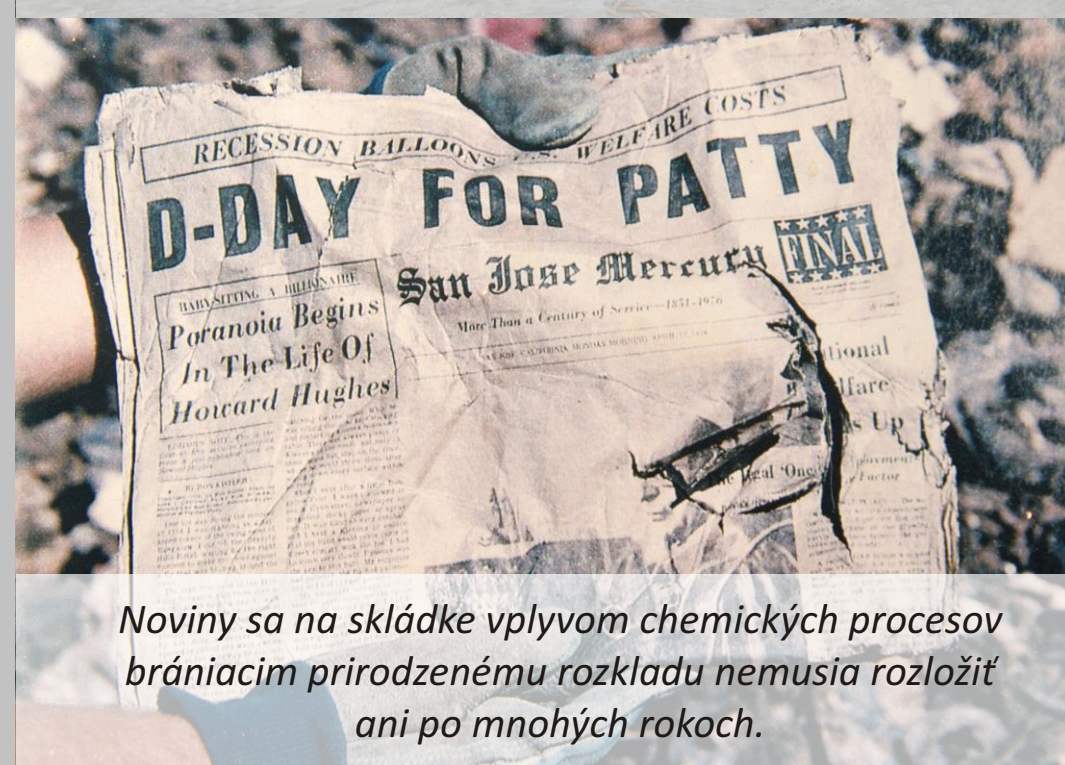
SKLÁDKOVANIE ODPADOV

Najčastejším spôsobom nakladania s odpadom

v SR je skládkovanie. Všetci odborníci sa zhodujú v názore, že sa jedná o najnevhodnejší spôsob. **V čom spočívajú problémy a nevýhody skládkovania odpadov?**

Skládky odpadov nie sú miestom pre život!

Noviny sa na skládke vplyvom chemických procesov brániacim prirodzenému rozkladu nemusia rozložiť ani po mnohých rokoch.

Nebezpečné laboratórium

Pri skládkovaní odpadov dochádza k zmiešaniu veľkého množstva najrozličnejších látok a materiálov, ktoré medzi sebou vytvárajú zložité reakcie, čím sa spúšťa nekontrolovateľný chemicko - fyzikálny proces.

Tvorba skleníkových plynov

Pri rozklade odpadu na skládkach vzniká z dôvodu nedostatku kyslíka tzv. skleníkový plyn, ktorého hlavnou zložkou sú metán a oxid uhličitý. Tie sú vedcami považované za plyny, ktoré prispievajú ku globálnemu otepľovaniu. Pri ich vyššej koncentrácii alebo nedodržaní technických predpisov môže dôjsť na skládkach aj k výbuchom alebo požiarom, pri ktorých vznikajú toxické látky (napr. dioxíny).

Dopad na zdravie ľudí

U ľudí žijúcich v blízkosti skládok (v okruhu do 3 km) bol zdokumentovaný odbornými štúdiami zvýšený výskyt rakoviny - hlavne močového mechúra, žalúdka, pečene, pľúc, leukémie a vrodených porúch u detí. Tieto problémy sa dávajú do súvisu so skládkovým plynom.

Na skládkach často končia aj nebezpečné odpady, ktoré z dlhodobého hľadiska predstavujú riziko.

Znečistenie vôd a pôdy

Dažďová voda pretekajúca cez odpady uložené na skládke sa "obohacuje" o škodlivé látky, ktoré sú v nich obsiahnuté alebo vznikajú pri ich rozklade. Takýto „výluh“, inak priesaková voda, môže preniknúť a znečistiť okolitú pôdu, podzemné a povrchové vody. Toto riziko hrozí aj napriek vytváraniu technických izolačných bariér v skládke z dôvodu ich obmedzenej životnosti a možnosti poškodenia.

Záber pôdy

Skládky zaberajú a dlhodobo devastujú územie, na ktorom sa nachádzajú, a spolu s ním i blízke okolie. Sú to neobvyčajne škaredé miesta, ktoré narušujú vzhľad krajiny a vytlačujú z pôvodných stanovišť aj pôvodné rastlinné a živočíšne druhy. Vyháňajú zo svojho okolia aj turistov a miestnych obyvateľov. Ľudia sa obávajú veľkých skládok v blízkosti svojich domovov, a preto je stále ťažšie nájsť nové miesta pre ich budovanie.

Skládka odpadov nenávratne zaberá a znehodnocuje pôdu. Pôda nám dáva potraviny, rozkladá či premieňa látky, premieňa bioodpady na kompost a reguluje kolobeh látok v prírode. Je zásobárňou mnohých surovín a filtruje vodu.

SPAĽOVANIE ODPADOV

Uvedomujúc si problémy so skládkami odpadov, môže sa javiť spaľovanie odpadov ako dobré riešenie. Zdá sa, že všetok odpad „zmizne“ - opak je však pravdou. Spaľovaný tuhý odpad

sa mení na tri skupenstvá - plynné (emisie), kvapalné (odpadové vody) a pevné (škvara a popolček). Objem odpadov sa síce spálením zníži o 80-90% a hmotnosť o 2/3, avšak dôjde k zvýšeniu jeho toxicity.

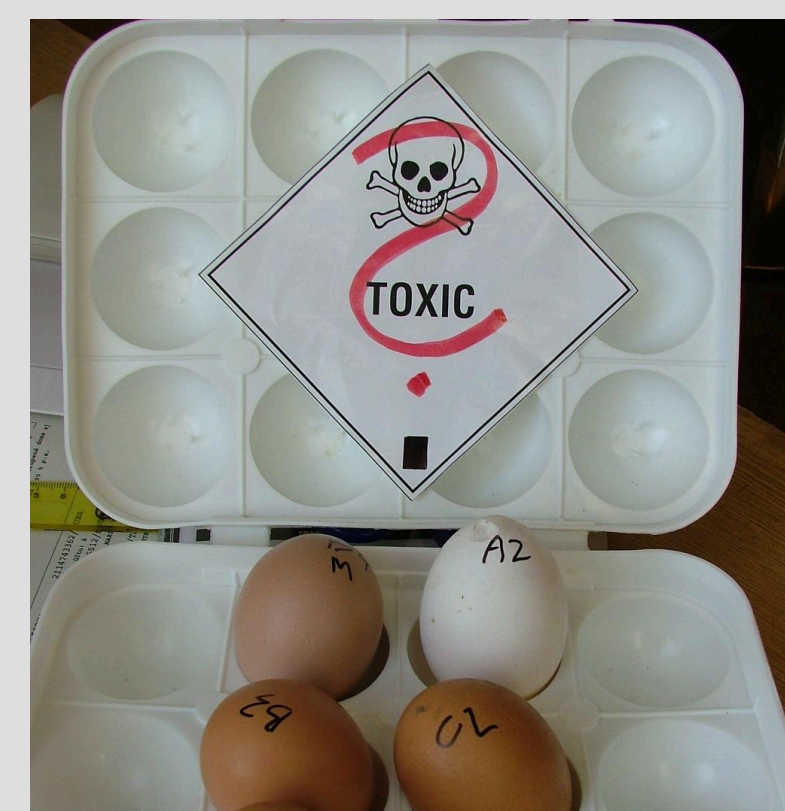

Spaľovaním nevytriedených odpadov nenávratne miznú suroviny, ktoré by ešte mohli byť využité na recykláciu.

Znečisťovanie ovzdušia

Proces spaľovania neničí ani netvorí hmotu, mení iba chemické zloženie a toxicitu spaľovaných zlúčenín. Spaľovaním meníme pevné a kvapalné odpady na plynné emisie, čím zväčšujeme ich objem. Spálením 1 tony komunálneho odpadu vznikne asi 6 000 m³ spalín (zostatku po spálení).

Zdraviu nebezpečné dioxíny

Vo vajčičkách odobratých z domácich chovov sliepok z okolia spaľovne komunálneho odpadu sa potvrdilo prekročenie limitov toxických dioxínov.

Najväčším negatívom spaľovní je produkcia polychlórovaných organických zlúčenín - najmä dioxínov a furánov. Tie sú po rádioaktívnom odpade najtoxickejšie látky na planéte. Majú rakovinotvorné účinky, môžu poškodzovať imunitný, nervový systém a pohlavné orgány. Dlhodobou odolávajú rozkladu, hromadia sa v tukových tkanivách živých organizmov a sú mimoriadne nebezpečné už v minimálnych množstvách. Najtoxickejší dioxín je 70 krát jedovatejší ako kyanid draselný. Okrem dioxínov sa v plynných emisiách nachádza asi 250 rôznych uhľovodíkov a ďalšie desiatky látok, ktorých vlastnosti a vplyv na zdravie človeka nie sú často známe.

Toxické odpady

Spálením odpadu sa zvýši jeho toxicita. Spaľovňa premieňa pevný odpad na škvaru a popolček, ktorý vykazuje vlastnosti nebezpečného odpadu. Tieto „produkty“ spaľovania sa následne musia uložiť na skládku odpadov.

Neúčinné využívanie energie

Spaľovne dokážu zvyčajne zhodnotiť len 15 - 20 % energie, ktorá je obsiahnutá v odpadoch. Ak by sme suroviny z tohto odpadu recyklovali, ušetrili by sme 3 - 5 násobne viac energie.

PLYTVANIE PRÍRODNÝMI ZDROJMI

Na skládkach a v spaľovniach odpadov končí každoročne státisíce ton kvalitných druhotných surovín - papiera, plastov, kovov, skla, biologických odpadov atď. Namiesto nich musí byť niekde znovu vyťažená nová surovina. Veľká časť surovín je pritom na Slovensko dovážaná. Znamená to, že ich ťažba, ktorá spôsobuje poškodzovanie zdravia miestnych obyvateľov, tony toxických odpadov, vysokú spotrebu energie, veľké škody na dôležitých ekosystémoch, zničenie krajiny a miestnej ekonomiky, prebieha tisíce kilometrov od našich hraníc.

Aj pri domácom spaľovaní odpadov vznikajú rôzne nebezpečné látky, ktoré môžu mať negatívny vplyv na zdravie. Preto odpady nespálujeme! Táto požiadavka je tiež v zákone o odpadoch a za jej porušenie môže byť uložená pokuta.

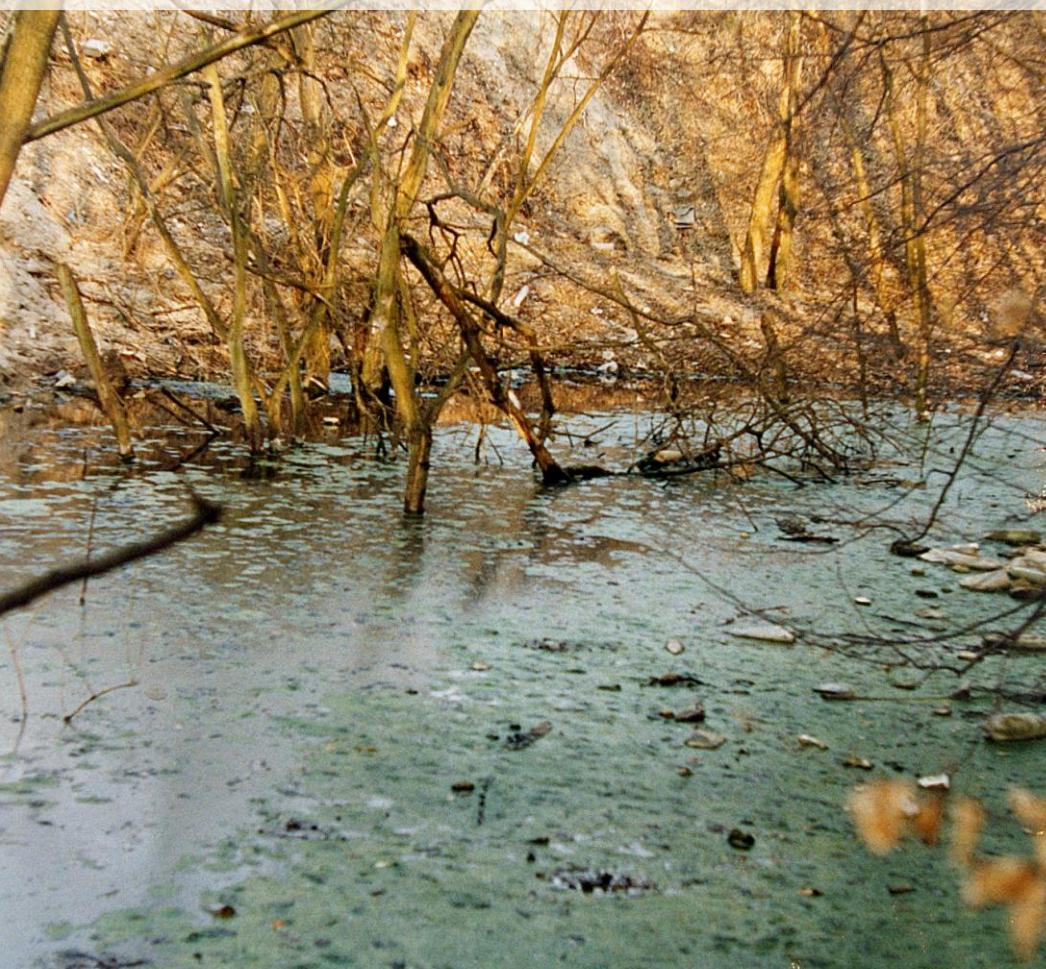
Popolček odvázaný na skládku.

Požiar spaľovne komunálneho odpadu. Toxické látky, ktoré vznikajú pri spaľovaní, sa môžu kumulovať v organických látkach a spôsobovať vážne zdravotné problémy.

Skládkovanie odpadov je hrozbou pre budúce generácie. Je ako časovaná chemická bomba, ktorá udrie o 20 alebo 30 rokov, no o to účinnejšie koncentrovanými výluhmi odpadovej vody do skládok a skládkovými plynmi.

Skládky odpadov pomerne často horia. Jednou z častých príčin horenia je zvýšená koncentrácia unikajúcich skládkových plynov, kde prevážuje samovznietlivý metán. Metán je výrazným skleníkotvorným plynom.

Riziko znečistenia podzemnej a povrchovej vody v blízkosti skládok odpadov je veľmi vysoké.